

การวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

นายอดุลย์ สารยะบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

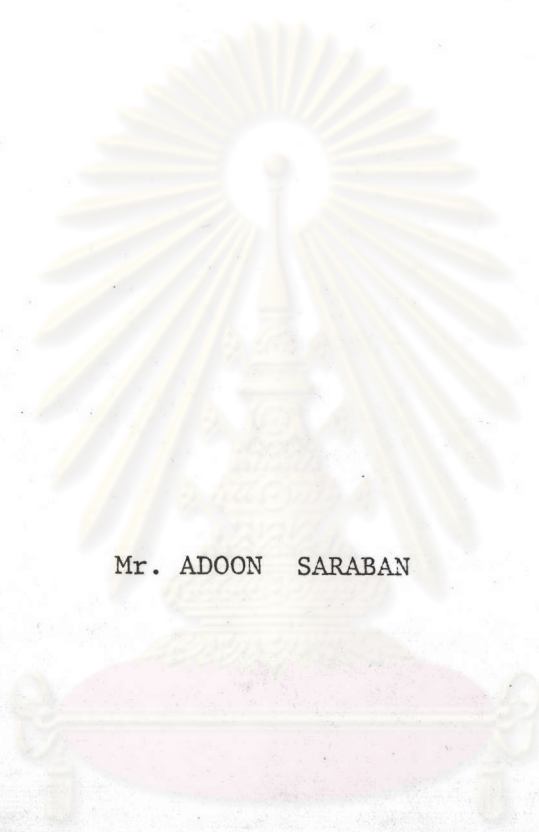
พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-456-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018464 117151314

AN ANALYSIS OF STUDENT ACTIVITIES ENHANCING MORALITY ASPECTS
IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION

Mr. ADOON SARABAN

คุณยวิทย์ทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-456-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

โดย

นายอดุลย์ สาระบาล

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

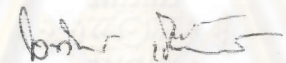
อาจารย์ที่ปรึกษา

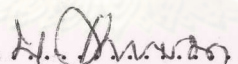
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด

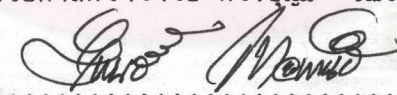
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชาลัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอด)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช)

ศูนย์วิทยุโทรทัศนวิทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อศุลย์ สาระบาล : การวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (AN ANALYSIS OF STUDENT
ACTIVITIES ENHANCING MORALITY ASPECTS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION
COMMISSION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.บุญมี เณรยอค, 348 หน้า. ISBN 974-581-456-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นพัฒนากรอบการวิจัย ผู้วิจัยได้รวบรวม
คุณลักษณะทางจริยธรรมสำหรับบุคคลทั่วไป เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อสรุปเป็นกรอบการวิจัย
ขั้นดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารและส่งแบบสอบถามไปยังประชากร
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า ในการวิเคราะห์เอกสารคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียน ปรากฏคุณลักษณะทาง
จริยธรรมส่วนใหญ่ ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และความเสียสละ ในการวิเคราะห์
กิจกรรมนักเรียน ที่จัดขึ้นในโรงเรียน พบว่า มีการจัดกิจกรรม 3 ประเภท ซึ่งแต่ละกิจกรรมก่อให้เกิด
คุณลักษณะทางจริยธรรมดังนี้ คือ กิจกรรมที่กำหนดในหลักสูตร ก่อให้เกิดความมีระเบียบวินัย การรู้จักสามัคคี
และความรับผิดชอบ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ ก่อให้เกิดความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และการรู้จักสามัคคี กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่
กระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แนะนำเพิ่มเติมก่อให้เกิดความ
รับผิดชอบ ความเสียสละ และความมีระเบียบวินัย และกิจกรรมอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดนอกเหนือจากกิจกรรม
ที่หลักสูตรกำหนดหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร ก่อให้เกิดความกตัญญูต่อเวที การรู้จักสามัคคี และความเสียสละ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C342475 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD : ANALYSIS/STUDENT ACTIVITIES/MORALITY/ELEMENTARY SCHOOLS

ADOON SARABAN : AN ANALYSIS OF STUDENT ACTIVITIES ENHANCING MORALITY ASPECTS IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D. 348 PP. ISBN 974-581-456-3

The purpose of this study was to analyze the student activities enhancing morality aspects in elementary schools under the jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission.

Research methodology was composed of two stages. The first was the stage of developing conceptual framework. Morality aspects were reviewed by the researcher and then were validated by experts. The second was the stage of research methodology. In this stage, data were collected through documents analysis and questionnaires and then were analyzed by means of percentage.

The research findings were as follows:

The morality aspects which frequently found in teacher's handbooks were discipline, good manner and sacrifice. As for the analysis of student activities offered in schools, the activities were threefold: Firstly those that were mentioned in curriculum enhancing discipline, cooperation, and responsibility. Secondly co-curricular activities developed in line with the guidelines set up by the Office of the National Primary Education Commission enhancing responsibility, discipline, and cooperation, while those that schools organized according to the guidelines set up by the Ministry of Education or the Office of the National Primary Education Commission enhancing responsibility, sacrifice, and discipline. Finally, other activities organized beyond the curricular and co-curricular activities assisted the enhancing of gratitude, cooperation, and sacrifice.

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา
สาขาวิชา.....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ และการให้ความร่วมมือจากผู้มีพระคุณ
หลาย ๆ ท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.บุญมี เฌรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้การแนะนำแก้ไข ให้คำปรึกษาเสนอ
แนวทางและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา รวมทั้งคณาจารย์
ทุกท่านในภาควิชาบริหารการศึกษาที่ได้ให้การแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ
เกี่ยวกับคุณลักษณะทางจริยธรรมในหลายแง่มุม ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งสนับสนุนทุนในการ
วิจัยจำนวนหนึ่ง และขอขอบพระคุณคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์
ในการดำเนินการสอบ

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามในโรงเรียนที่
เป็นกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจ และให้ความร่วมมือ
เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นิสิตสาขาวิชานิเทศการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร รุ่นที่ 28 ทุกท่าน ที่ให้การ
สนับสนุนช่วยเหลือ ทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังใจ ให้ผู้วิจัยดำเนินงานจนสำเร็จด้วยดี
มาตลอด

ขอขอบพระคุณ ญาติพี่น้องรวมทั้งหลาน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจ กำลังกายและกำลังใจ
แก่ผู้วิจัยด้วยดีจนกระทั่งงานต่าง ๆ สำเร็จด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ผู้ให้ชีวิตให้การศึกษา และให้กำลังใจ
แก่ผู้วิจัยตลอดมา

อดุลย์ สาระบาล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	12
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	17
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	20
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
ความหมายของจริยธรรม.....	23
ลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์.....	25
ทฤษฎี เกี่ยวข้องกับการพัฒนาลักษณะจริยธรรมของมนุษย์.....	26
สถาบันที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเสริมลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์.....	31
แนวคิดในการจัดอบรมศึกษา เพื่อปลูกฝังส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน.....	33
ความหมายของกิจกรรมนักเรียน.....	36
วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียน.....	38
ประเภทของการจัดกิจกรรมนักเรียน.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2. ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับกิจกรรมนักเรียน.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	49
วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	61
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	283
สรุปผลการวิจัย.....	285
อภิปรายผลการวิจัย.....	287
ข้อเสนอแนะ.....	291
รายการอ้างอิง.....	293
ภาคผนวก.....	298
ประวัติผู้เขียน.....	348

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนร้อยละของแบบสอบถามและกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่ตอบแบบสอบถาม.....	60
2. แสดงจำนวนร้อยละ เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน.....	64
3. แสดงจำนวนร้อยละ เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	65
4. แสดงการจัดกิจกรรมลูกเสือ.....	71
5. แสดงการจัดกิจกรรมเนตรนารี.....	75
6. แสดงการจัดกิจกรรมยุวกาชาด.....	79
7. แสดงการจัดกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์.....	83
8. แสดงการจัดกิจกรรมแม่ไม้มวยไทย.....	88
9. แสดงการจัดกิจกรรมอาหารกลางวัน.....	92
10. แสดงการจัดกิจกรรมสหกรณ์.....	96
11. แสดงการจัดกิจกรรมวินัยนักเรียน.....	100
12. แสดงการจัดกิจกรรมดนตรีไทย.....	104
13. แสดงการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย.....	108
14. แสดงการจัดกิจกรรมห้องสมุด.....	113
15. แสดงการจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพ.....	117
16. แสดงการจัดกิจกรรมสิ่งดีพิมพ์.....	121
17. แสดงการจัดกิจกรรมกีฬา.....	125
18. แสดงการจัดกิจกรรมทำความสะอาดสถานที่.....	129
19. แสดงการจัดกิจกรรมปรับปรุงสภาพแวดล้อม.....	133
20. แสดงการจัดกิจกรรมปรับปรุงห้องเรียน.....	137
21. แสดงการจัดกิจกรรมวันสำคัญ.....	141
22. แสดงการจัดกิจกรรมบุคคลดีเด่น.....	145
23. แสดงการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์.....	149
24. แสดงการจัดกิจกรรมศูนย์ข่าวสาร.....	155

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
25. แสดงการจัดกิจกรรมจัดป้ายความคิดเห็น	157
26. แสดงการจัดกิจกรรมคุ้มบ้าน	161
27. แสดงการจัดกิจกรรมการปกครองตนเอง	165
28. แสดงการจัดกิจกรรมวันไหว้ครู	170
29. แสดงการจัดกิจกรรมวันเด็ก	174
30. แสดงการจัดกิจกรรม	178
31. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่วิเคราะห์จากคู่มือ การจัดกิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารี	183
32. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่วิเคราะห์จากคู่มือ การจัดกิจกรรม ยุวกาชาด	185
33. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่วิเคราะห์จากคู่มือ การจัดกิจกรรม ผู้บำเพ็ญประโยชน์	187
34. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมลูกเสือ	190
35. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมเนตรนารี	193
36. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมยุวกาชาด	196
37. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม ผู้บำเพ็ญประโยชน์	199
38. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรม แม่ไม้มวยไทย	203
39. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมอาหารกลางวัน	206
40. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์	209
41. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมวินัยนักเรียน	212
42. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมดนตรีไทย	215
43. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตย	218

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
44. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมห้องสมุด.....	223
45. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมตรวจสุขภาพ..	226
46. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมสิ่งดีพิมพ์.....	229
47. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมกีฬา.....	232
48. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมทำ ความสะอาดสถานที่.....	235
49. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมปรับปรุง สภาพแวดล้อม.....	238
50. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมปรับปรุงห้องเรียน	241
51. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมวันสำคัญ.....	244
52. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมบุคคลดีเด่น...	247
53. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์.	250
54. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมศูนย์ข่าวสาร..	253
55. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมจัดป้าย ความคิดเห็น.....	256
56. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมตู้รับความคิดเห็น	259
57. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมคุ้มบ้าน.....	262
58. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการ ปกครองตนเอง.....	265
59. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมวันไหว้ครู.....	269
60. แสดงจำนวนคุณลักษณะทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมวันเด็ก.....	272
61. แสดงผลสรุปการจัดกิจกรรมนักเรียน.....	275
62. แสดงผลการวิเคราะห์เอกสาร และการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมกิจกรรม นักเรียน.....	280